

ĐỀ KIỂM TRA HỌC KÌ I – NĂM HỌC 2021-2022
MÔN NGỮ VĂN – KHỐI 10
Thời gian làm bài : 90 phút

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

Hiện tại được ương mầm từ quá khứ. Chúng ta sống không thể không có quá khứ. Với một số người, quá khứ là chất chông những đòn đau tui nhức, là bóng tối mà họ bất lực không tìm được lối ra. Với tôi, quá khứ đồng nghĩa với cảm giác bị hắt hủi và xa lánh trong chính tổ ấm của mình. Cũng vì thế, khi gần gũi với một người nào đó, tôi thường nảy sinh nhiều trạng thái cảm xúc mâu thuẫn nhau. Thậm chí, chỉ cần nghĩ đến việc làm sao để không gương gao khi ở bên người thân cũng đủ khiến tôi rối trí. Tôi tự tạo cho mình một vỏ bọc khó chịu để tránh tiếp xúc với người khác. Nhưng rồi, năm tháng giúp tôi hiểu rằng quá khứ khốn khổ tựa như loài ký sinh cần phải loại bỏ. Tôi cố gắng cởi mở và thân thiện hơn với mọi người.

Thật vậy, dù là quá khứ hay hiện tại, chúng ta cũng đừng ngần ngại đối mặt với chúng. Nói mình không có quá khứ nghĩa là ta đang tự lừa dối bản thân. Ngược lại, nếu chỉ biết sống với quá khứ, ta sẽ làm hại chính mình bởi điều đó đồng nghĩa với việc phủ nhận cuộc sống hiện tại. Tốt nhất, hai mảng cuộc sống đó cần được cân bằng.

Phán xét quá khứ là một việc làm vô nghĩa và lãng phí thời gian, bởi chẳng bao giờ ta có thể thay đổi được những chuyện đã qua. Tuy nhiên, nếu ta dám đương đầu với những nỗi đau, sự xấu hổ, giận dữ như chúng vốn có, ta sẽ tích lũy cho mình nhiều bài học quý và thanh thản hơn khi nhìn lại chúng. Khi đã sẵn sàng chấp nhận quá khứ, ta sẽ không bị quá khứ dằn vặt thêm nữa.

(Trích *Quên hôm qua, sống cho ngày mai* - Tian Dayton, Ph. D, biên dịch: Thu Trang - Minh Tươi, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2014, tr.06)

Câu 1 (0,5 điểm): Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích trên.

Câu 2 (0,75 điểm): Gọi tên, chỉ rõ và nêu tác dụng của biện pháp tu từ trong câu: *năm tháng giúp tôi hiểu rằng quá khứ khốn khổ tựa như loài ký sinh cần phải loại bỏ.*

Câu 3 (0,75 điểm): Tại sao tác giả nhận định: *nếu chỉ biết sống với quá khứ, ta sẽ làm hại chính mình bởi điều đó đồng nghĩa với việc phủ nhận cuộc sống hiện tại?*

Câu 4 (2,0 điểm): Hãy viết 01 đoạn văn ngắn (khoảng từ 10 đến 15 dòng) trình bày suy nghĩ của anh/chị về ý nghĩa của lối sống cởi mở và thân thiện được gợi ở phần Đọc hiểu.

II. LÀM VĂN (6,0 điểm)

Anh/Chị hãy phân tích bài thơ sau để thấy được vẻ đẹp của bức tranh cảnh ngày hè và tâm hồn của tác giả:

Rồi hóng mát thuở ngày trường
Hoè lục đùn đùn tán rợp giương
Thạch lựu hiên còn phun thức đỏ
Hồng liên trì đã tiễn mùi hương
Lao xao chợ cá làng ngư phủ
Dắng dỏi cầm ve lầu tịch dương
Dẽ có Ngu cầm đàn một tiếng
Dân giàu đủ khắp đòi phương

(Cảnh ngày hè – Nguyễn Trãi, Ngữ văn 10, tập một)
...HẾT...

Họ tên HS : Số báo danh : Lớp :

PHẦN	CÂU	YÊU CẦU CẦN ĐẠT	ĐIỂM
I	1	- Phương thức biểu đạt chính của văn bản: nghị luận.	0.5
	2	Gọi tên, chỉ rõ và nêu tác dụng biện pháp tu từ trong câu: <i>năm tháng giúp tôi hiểu rằng quá khứ khốn khổ tựa như loài ký sinh cần phải loại bỏ.</i> - Gọi tên; So sánh - Chỉ rõ: <i>quá khứ khốn khổ tựa như loài ký sinh cần loại bỏ.</i> - Tác dụng: làm cho cách diễn đạt gọi hình ảnh cụ thể, dễ hiểu. Từ đó, ta biết được hậu quả của quá khứ khốn khổ và có hướng khắc phục phù hợp.	0,75
	3	Tác giả nhận định: nếu chỉ biết sống với quá khứ, ta sẽ làm hại chính mình bởi điều đó đồng nghĩa với việc phủ nhận cuộc sống hiện tại: - Quá khứ đã đi qua, không bao giờ trở lại. Vì thế, cần phải thoát khỏi những quá khứ không đáng nhớ để sống tốt hơn trong hiện tại - Con người cần phải sống cho hiện tại và hướng về tương lai để tiến xa hơn; - Nếu chỉ mãi sống quá khứ, ta sẽ quên hiện tại, trở thành người lạc hậu vì thiếu sự cầu tiến.	0.75
	4	* Giải thích: Cởi mở là gần gũi trong giao tiếp và dễ dàng để cho người khác hiểu biết tâm tình của mình. Thân thiện là có tình cảm tốt, đối xử tử tế và thân thiết với nhau. * Bàn luận, phân tích, chứng minh - Vì sao phải sống cởi mở và thân thiện? + Con người luôn mưu cầu hạnh phúc và cởi mở và thân thiện là cách tốt nhất để mở rộng hạnh phúc. + Sự cởi mở và thân thiện sẽ khuyến khích bạn truyền đạt một cách hiệu quả hơn mà những người khác bằng cách mà sự giận dữ, ép buộc và hăm dọa không thể làm được. Và từ đó sẽ có được kết quả tốt. - Ý nghĩa của lối sống cởi mở và thân thiện: + Tạo mối quan hệ gắn kết, hoà đồng giữa cá nhân với cá nhân, giữa cá nhân với tập thể; + Người cởi mở và thân thiện gây được thiện cảm của những người chung quanh, nhất là trong giao tiếp, ứng xử. + Nhờ có cởi mở và thân thiện, con người sẽ thoát ra khỏi cách sống khép kín, thu mình trong ốc đảo cô đơn - Bàn luận mở rộng: + Cởi mở và thân thiện phải chân thành, thật lòng. Miễn cưỡng tạo ra sự thân thiện hoặc sử dụng sự thân thiện để lôi kéo mọi người vào việc thích nghi với những mong ước của mình, thì đó không phải là cách sử dụng tốt nhất. - Rút ra bài học nhận thức và hành động phù hợp	2.0

II	a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận: Có đủ ba phần Mở bài, Thân bài, Kết bài. Mở bài giới thiệu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề. b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: vẻ đẹp cảnh ngày hè và tâm hồn tác giả I Mở bài - Giới thiệu đôi nét về tác giả, tác phẩm. - giới thiệu vấn đề nghị luận: vẻ đẹp cảnh ngày hè và vẻ đẹp tâm hồn của Nguyễn Trãi. II. Thân bài 1. Tổng: Hoàn cảnh sáng tác, thể thơ, bố cục, ... 2. Phân: a. Vẻ đẹp cảnh ngày hè: *Bức tranh thiên nhiên: - Hình ảnh: hòe, thạch lựu, sen - Màu sắc: xanh, đỏ, hồng. - Hương thơm của hoa sen. - Động từ mạnh: "đùn đùn", "giương", "phun", "tiễn" góp phần thể hiện trạng thái cảnh vật. -> Cảnh thiên nhiên tươi đẹp, căng tràn sức sống,... *Bức tranh cuộc sống: - Hình ảnh: chợ, ve - Âm thanh: cuộc sống, con người, tiếng ve. - Đảo ngữ. -> Cảnh sinh hoạt cuộc sống nhộn nhịp, bình dị,... => Bức tranh cảnh ngày hè sống động, có sự hài hòa về màu sắc, đường nét, âm thanh, con người và cảnh vật. b. Vẻ đẹp tâm hồn: - Tâm trạng thư thái, thanh thản trước thiên nhiên ngày hè tươi đẹp. - Tâm hồn yêu đời, yêu cuộc sống. - Tấm lòng ưu ái với dân với nước: + Điển tích "Ngu cầm". + "Dễ có": Ước mong, khát vọng cao đẹp về một cuộc sống thái bình, cơm no áo ấm cho muôn dân. → Vẻ đẹp tâm hồn: Yêu nước thương dân. 3. Hợp: Nghệ thuật thơ thất ngôn xen lục ngôn, bài thơ thể hiện vẻ đẹp cảnh và tình. III. Kết bài - Khẳng định lại bức tranh cảnh ngày hè và vẻ đẹp tâm hồn Nguyễn Trãi. - Suy nghĩ và tình cảm của bản thân về bài thơ.	
----	--	--

